

8) поєднання гласності та конфіденційності - з одного боку система основних заходів безпеки повинна бути відома всім працівникам підприємства, а з другого - цілий ряд способів, сил, засобів, методів забезпечення безпеки повинні бути законспіровані та відомі дуже вузькому колу фахівців;

9) компетентність - професіоналізм всіх учасників системи [3].

Отже, при виваженому виборі стратегії фінансово-економічної безпеки, підприємство зможе не лише достатньо довго та впевнено утримувати лідируючі позиції на ринку, але й зменшити значну кількість витрат.

Список використаних джерел:

1. Череп О. Г. Управління фінансово-економічною безпекою підприємств в Україні // Вісник ЖДТУ. Серія: Економічні науки. 2012. № 3(61). С. 328-330.

2. Доценко Д.В. Экономическая безопасность: методологические аспекты и составляющие // Аудит и финансовый анализ. 2009. №4. С. 415-427.

3. Іващенко О. В. Система фінансово-економічної безпеки підприємства [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.sworld.com.ua/konfer28/51.pdf>.

Рижук А., магістрант
Науковий керівник: **Ющишина Л.О.**, к.е.н., доцент
кафедри економіки, безпеки та інноваційної
діяльності підприємства
Східноєвропейський національний університет
ім. Лесі Українки, м. Луцьк, Україна

ОСНОВНІ ПРОЦЕДУРИ ЕЛІМІНУВАННЯ РИЗИКІВ У СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Елімінування ризиків у системі економічної безпеки підприємства – нове для вітчизняної економіки явище. На сьогодні, усвідомлення неминучості ризику і важливість його постійного врахування при проведенні виробничо-комерційної діяльності підвищує шанси підприємства в її успішності і суттєво знижує небезпеку економічних втрат.

Як зазначає У. Бек, «ризики постійно продукуються суспільством, причому це виробництво легітимне, здійснюване у всіх сферах життєдіяльності суспільства – економічній, політичній, соціальній і пов'язане з прийняттям рішень. Від доіндустріальних природних лих ризик відрізняється тим, що його витoki слід шукати в рішеннях, які приймаються індивідами, цілими організаціями і політичними групами» [1, с. 162].

У своїй економічній діяльності підприємства піддаються різного роду ризикам. При цьому вони прагнуть елімінувати ризикові фактори, які спричиняють негативний вплив на вартість їх підприємства.

Елімінувати – це значить усувати, відхиляти, виключати дію всіх ризикових факторів на величину досліджуваного показника, крім одного. Тобто даний прийом дозволяє виміряти вплив кожного окремо взятого ризикового фактора на зміну результативності виробничо-комерційної діяльності підприємства.

Під елімінуванням ризиків слід розуміти сукупність стратегій, методів та інструментів мінімізації негативних наслідків впливу ризиків на підприємство [4, с.222].

У процесі елімінування ризиків у системі економічної безпеки підприємству потрібно розробити програму дій з оптимізації схильності до ризиків: що необхідно застрахувати, де можливо самострахування; з'ясувати, яким чином (на основі порівняння вигоди та витрат) можна оптимізувати кожен тип ризику зокрема, та у їх взаємозв'язку й прийняти рішення про їх оптимальний рівень.

Розробляючи програму елімінування ризиків необхідно обов'язково врахувати вплив факторів зовнішнього і внутрішнього середовища. На це звертають увагу багато вчених-дослідників. Так, Машина Н.І. зазначає, що «однією з найбільш поширених класифікацій факторів є їх поділ на зовнішні та внутрішні в залежності від джерел їх виникнення» [2]. Сулим М.В. вважає, що «цінність зазначеної класифікації полягає в можливостях: по-перше, визначення загроз підприємству; по-друге, визначення причини виникнення небажаного розвитку події; по-третє, попереднього оцінювання масштабів проявів факторів ризиків; по-четверте, знайти методи управління ризиками; по-п'яте, формування інформаційної бази прийняття управлінського рішення та розроблення рекомендацій» [3].

Таким чином, можемо виокремити основні процедури елімінування ризиків у системі економічної безпеки підприємства, якими вважаємо:

1. Визначення толерантності підприємства до ризику, що проводиться з метою визначення схильності керівників, менеджерів, акціонерів до ризиків та їх наслідків.

2. Вибір стратегій елімінування ризиків. Такий вибір проводиться з урахуванням кон'юнктури ринку, фінансового стану, виробничо-технічних особливостей продукції, а також специфіки бізнес-діяльності. Як правило, використовуються такі типи стратегій елімінування ризиків: безризикова, стратегія прийняття ризику, стратегія превентивного впливу та стратегія подальшого впливу. Обрання конкретної стратегії з елімінування ризиків визначається загальною бізнес-стратегією підприємства.

3. Вибір (визначення) методів елімінування ризиків. Використовується широкий спектр методів (підходів) елімінування ризиків, вибір одного з яких (наприклад, страхування або самострахування) здійснюється на основі порівняльної оцінки їх ефективності та впливу на вартість підприємств.

4. Аналіз і використання інструментів (механізмів) елімінування ризиків передбачає конкретизацію обраного методу (доведення його до чіткого алгоритму), визначення виконавців та необхідних ресурсів для реалізації відповідного інструментарію.

5. Планування (бюджетування) основного процесу елімінування ризиків охоплює розробку набору антикризових заходів і необхідних джерел їх фінансування; здійснюється розробка індивідуальних і зведених бюджетів підприємства (самостійних бізнес-одиниць) з урахуванням затверджених лімітів.

7. Оцінка ефективності (результативності) елімінування ризиків проводиться з метою зіставлення досягнення поставлених цілей (стратегій) з елімінування ризиків з витратами необхідних ресурсів, що підтримують систему інтегрованого управління ризиками на заданому рівні.

Вироблення чітких процедур елімінування ризиків у системі економічної безпеки підприємства є важливими перспективами подальших досліджень за цією проблематикою, а дослідження взаємозв'язків чинників, що спричиняють ризики, та самих ризиків за різними класифікаційними ознаками їх групування, може стати підґрунтям для розвитку процесу елімінування ризиків у системі економічної безпеки діяльності компанії та дозволить розробити дієвий механізм їх зниження.

Список використаних джерел:

1. Бек У. Общество риска. На пути к другому модерну / У. Бек; пер. с нем. В. Седельника, Н. Федоровой; Послесл. А. Филиппова. – М.: Прогресс- Традиция, 2000. – 384 с.

2. Машина Н. І. Економічний ризик: методи його вимірювання : навч. посіб. / Машина Н.І. – Київ : Центр навчальної літератури, 2003. – 188 с.

3. Сулим М. В. Економічний ризик та методи його вимірювання : навч. посіб. / М. В. Сулим. – Львів : Вид-во Львів. комерц. академії, 2003. – 196 с.

4. Ющишина Л. Зниження ризиків у процесі планування в системі економічної безпеки підприємства / Л. Ющишина, В. Борисюк, Я. Старушкевич // Сучасні технології менеджменту : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів і молодих вчених, (Луцьк, 10 листопада 2016 р.) / відп. ред. проф. Л. М. Черчик, Н. В. Коленда. – Луцьк, 2016. – 368 с. – С. 222-224.

Снітко І., студентка

Науковий керівник: Сафарова А. Т.,
к.е.н., доцент кафедри обліку і аудиту
Східноєвропейського національного
університету ім. Лесі Українки,
м. Луцьк, Україна

СУТНІСТЬ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

У сучасних економічних глобальних умовах більшість підприємств працюють в умовах невизначеності, непередбачуваності. Необхідність постійного забезпечення економічної безпеки підприємства зумовлюється об'єктивно наявним для кожного суб'єкта господарювання завданням забезпечення стабільності функціонування та досягнення головних цілей діяльності.